Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0052

Rákellenes világnap

Az Európai Parlament 2026. február 12-i állásfoglalása a rákellenes világnapról (2026/2586(RSP))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az évente február 4-én megrendezett rákellenes világnapra,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 168. cikkére,

– tekintettel az „Európa megerősítése a rák elleni küzdelemben – egy átfogó és koordinált stratégia kialakítása felé” című, 2022. február 16-i állásfoglalására[1],

– tekintettel a rák elleni küzdelemre irányuló európai tervre,

– tekintettel a Tanács idevágó következtetéseire és az Egészségügyi Világszervezetnek (WHO) a rák megelőzéséről és a rákkal szembeni védekezésről szóló ajánlásaira,

– tekintettel az ENSZ fenntartható fejlődési céljaira, különösen az egészségre és a jóllétre vonatkozó, 3. fenntartható fejlődési célra,

– tekintettel a rák jelentette teher csökkentéséről szóló, 2008. június 10-i tanácsi következtetésekre,

– tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak az egészségügyi ellátással foglalkozó 35. cikkére,

– tekintettel a megelőzésnek a korai felismerés révén történő, új uniós rákszűrési megközelítést jelentő megerősítéséről és a 2003/878/EK tanácsi ajánlás felváltásáról szóló, 2022. december 9-i tanácsi ajánlásra[2],

---

1 HL C 342., 2022.9.6., 109. o.
2 HL C 473., 2022.12.13., 1. o.

– tekintettel eljárási szabályzata 167. cikkének (2) és 136. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel az európai rákinformációs rendszer szerint az EU-ban évente 2,7 millió embert diagnosztizálnak rákos megbetegedéssel, és a rák további 1,3 millió ember halálát okozza;

B. mivel a rákkal kapcsolatos egészségügyi kiadások 1995 óta megkétszereződtek az EU-ban (az akkori 54 milliárd EUR-ról 2023-ra 120 milliárd EUR-ra nőttek), és 2023-ban elérték az összes egészségügyi kiadás 6,9%-át; mivel 2050-re a rákos megbetegedések számának a népesség elöregedésével összefüggő növekedése nyomán az egy főre jutó, rákos megbetegedésekkel kapcsolatos kiadások a 27 tagú EU-ban reálértéken várhatóan 59%-kal fognak emelkedni[3];

C. mivel a WHO Nemzetközi Rákkutatási Ügynöksége (IARC) szerint az összes rákos megbetegedés legalább 40%-a hatékony elsődleges megelőzési intézkedésekkel megelőzhető lenne; mivel a rák fő kockázati tényezői közé tartozik a dohányzás, a káros alkoholfogyasztás, az egészségtelen táplálkozás, az elhízás, a testmozgás hiánya, az endokrin károsító anyagok, a környezeti expozíció, többek között a PFA-anyagoknak való kitettség, a foglalkozási expozíció, a légszennyező anyagok koncentrációja, az ultraibolya sugárzásnak és a radonnak való kitettség és a fertőzések (pl. a hepatitis B és C vírusok és a humán papillomavírus egyes típusai);

D. mivel a WHO és az IARC arra törekszik, hogy felhívja a figyelmet az alkohol és a rák közötti kapcsolatra;

E. mivel az előrelépések ellenére továbbra is jelentős egyenlőtlenségek vannak a tagállamok között és a tagállamokon belül a megelőzés, a szűrés, a korai diagnózis, a kezelés, a túlélés és a palliatív ellátás terén;

F. mivel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet és a Bizottság „Magas színvonalú rákgondozás biztosítása” című jelentése szerint a fiatalabb korosztályokban (15–49 évesek) a nők körében nagyobb mértékben nőtt a rákdiagnózisok száma, ami azt jelenti, hogy egyre többen – különösen a fiatalabb nők – élnek kezelést és megfigyelést igénylő rákdiagnózissal, tartós nyomást gyakorolva az egészségügyi és a szociális ellátási szolgáltatásokra;

---

[3] Az OECD és az Európai Bizottság, „Delivering High Value Cancer Care – European Cancer Inequalities Registry Analytical Report”, [Magas színvonalú rákgondozás biztosítása – az Európai Rákegyenlőtlenségi Regiszter elemző jelentése], 2026. OECD Publishing, Párizs, https://doi.org/10.1787/060869fe-en.

G. mivel a rák a nők körében világszerte a korai halálozás egyik fő oka, és évente 2,3 millió nő hal meg idő előtt rákban; mivel ezek közül 1,5 millió haláleset elsődleges megelőzéssel vagy korai felismeréssel megelőzhető lenne, és további 800 000 haláleset elkerülhető lenne, ha minden nő optimális rákgondozásban részesülne;

H. mivel a nemek közötti rendszerszintű egyenlőtlenségek továbbra is fennállnak a rákgondozás, a kutatás és a szakpolitikai döntéshozatal terén, befolyásolva a prioritásokat, a finanszírozást és a tanulmányok fókuszát, ezáltal pedig állandósítják a nemek közötti egyenlőtlenségeket az egészségügyi kilátások terén;

I. mivel a ritka rákos megbetegedések az EU-ban a rákdiagnózisok több mint egyötödét teszik ki, és a kései felismeréssel, a korlátozott kezelési lehetőségekkel, a szűkösen rendelkezésre álló klinikai szakértelemmel és jelentős, határokon átnyúló egyenlőtlenségekkel hozhatók összefüggésbe; mivel a ritka rákos megbetegedések kezeléséhez erős uniós szintű koordinációra, célzott finanszírozásra és megerősített európai referenciahálózatokra van szükség;

J. mivel a rák elleni küzdelemre irányuló európai terv szilárd keretet biztosít, de végrehajtása megújult politikai elkötelezettséget, finanszírozást és koordinációt igényel;

K. mivel a Parlament 2022. február 16-án állásfoglalást fogadott el Európa megerősítéséről a rák elleni küzdelemben[4];

1. megemlékezik a rákellenes világnapról február 4-én, és szolidaritását fejezi ki a rák ellen Európa-szerte küzdő valamennyi beteggel, túlélővel, családtaggal, egészségügyi dolgozóval és kutatóval;

2. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy újítsák meg politikai elkötelezettségüket a rák elleni küzdelemre irányuló európai tervnek a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret során történő, teljes körű végrehajtása iránt biztosítva a következetességet, megfelelő finanszírozást és konkrét nemzeti intézkedéseket, éves jelentéstételi mechanizmusokkal és a végrehajtás terén tapasztalható hiányosságok jobb átláthatóságával; felhívja a Bizottságot, hogy a rák elleni küzdelemre irányuló európai tervben meghatározott célok elérésére irányuló erőfeszítései részeként kellően vegye figyelembe a tagállamok bevált gyakorlatait és tapasztalatait;

3. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret nem rendelkezik az egészségügyre elkülönített külön finanszírozással; szorgalmazza egy elkülönített keretösszeggel rendelkező, egyedi uniós egészségügyi

---

4 Az Európai Parlament 2022. február 16-i állásfoglalása Európa megerősítéséről a rák elleni küzdelemben – egy átfogó és koordinált stratégia kialakítása felé (HL C 342., 2022.9.6., 109. o.).

program létrehozását a közegészség védelme, valamint a betegek és a civil társadalom szakpolitikai döntéshozatalban való részvételének támogatása érdekében; hangsúlyozza, hogy célzott finanszírozásra van szükség a többéves folytonosságot és végrehajtási kapacitást igénylő kiemelt uniós egészségügyi kezdeményezések, például a rák elleni küzdelemre irányuló európai terv megvalósításához, amelyhez kiszámítható beruházásokra van szükség ahhoz, hogy a kötelezettségvállalásokat a gyakorlatban is megvalósítsák;

4. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy ismerjék el az egészségügyet és a rákgondozást olyan szociális beruházási célkitűzésként, amely a nemzeti és regionális partnerségi tervekbe való beruházások révén megvalósítható, beleértve a hosszú távú onkológiai infrastruktúra – például az oltási és szűrőprogramok, a munkaerő-fejlesztés és a megbízható onkológiai adatrendszerek – támogatását;

5. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a nemekkel összefüggő különbségeket teljes mértékben beépítsék a rákkutatásba, -megelőzésbe, -szűrésbe, -diagnosztikába és -kezelésbe; ösztönzi célzott és tényeken alapuló stratégiák kidolgozását és végrehajtását, amelyek biztosítják a korai felismeréshez, az időben történő diagnosztizáláshoz és a magas színvonalú rákkezeléshez való hatékony és méltányos hozzáférést;

6. hangsúlyozza, hogy a gyermekkori rák továbbra is ritka, de nagy terhet jelentő betegség, amelynek túlélési esélyei és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés tekintetében jelentős egyenlőtlenségek vannak Európában; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a gyermekonkológiai kutatással, adatmegosztással és klinikai vizsgálatokkal kapcsolatos uniós szintű együttműködést és finanszírozást, a rákos gyermekek és serdülők tekintetében fokozzák a gyógyszerfejlesztést és az innovációhoz való hozzáférést, erősítsék meg a gyermek- és serdülőkori rákkal foglalkozó hálózatokat és infrastruktúrát, valamint biztosítsák az európai referenciahálózatokon keresztül a szakosodott központokba időben történő, határokon átnyúló beutalást, hogy biztosítva legyen az innovatív és életkornak megfelelő kezelésekhez és diagnosztikához való méltányos hozzáférés, továbbá könnyítsék meg az átfogó, hosszú távú követő gondozást, beleértve a rákot túlélő gyermekek, serdülők és fiatal felnőttek és családjaik pszichoszociális, oktatási és szociális támogatását is;

7. kéri a geriátriai onkológia mint olyan szakterület előmozdítását, amely különleges figyelmet és finanszírozást érdemel, és amelyet tudományos kutatásokkal kell gazdagítani annak érdekében, hogy meg lehessen állapítani az idősebb betegek számára legmegfelelőbb kezelési és diagnosztikai módszereket;

8. hangsúlyozza, hogy a betegek továbbra is számos nehézséggel szembesülnek a magas színvonalú állami egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén; ezért kéri, hogy az uniós iránymutatások alapján és a legújabb tudományos bizonyítékokkal összhangban hozzanak létre magas színvonalú infrastruktúrát a kezelések biztosítására;

9. erőteljesebb mechanizmusokat szorgalmaz a speciális rákkezelésekhez és klinikai vizsgálatokhoz való határokon átnyúló hozzáférés megkönnyítése érdekében, különösen a ritka és összetett rákos megbetegedések esetében, teljes összhangban a határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelvvel[5];

10. megismétli, hogy az EU-ban mindenhol biztosítani kell a rákgyógyszerekhez és az innovatív terápiákhoz való méltányos, időben történő és megfizethető hozzáférést; aggodalommal állapítja meg, hogy az uniós forgalombahozatali engedély ellenére a tagállamok között továbbra is fennállnak egyenlőtlenségek a betegek ilyen gyógyszerekhez és terápiákhoz való hozzáférésében, és megjegyzi, hogy ez különösen a kisebb piacokat sújtja; felhívja a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve adott esetben könnyítse meg az önkéntes közös közbeszerzést, a nemzeti hatáskörökkel összhangban mozdítsa elő az árak átláthatóságát, támogassa a gyorsabb piacra lépést, és kezelje az Európai Gyógyszerügynökség általi engedélyezés és a betegek hozzáférése közötti indokolatlan késedelmeket, különösen az életmentő rákkezelések esetében;

11. felhívja a Bizottságot, hogy támogassa a tagállamokat a rákszűrésről szóló tanácsi ajánlás és a védőoltással megelőzhető rákos megbetegedésekről szóló tanácsi ajánlás[6] végrehajtásában annak érdekében, hogy segítse az országokat a rákmegelőzésre és a korai felismerésre irányuló erőfeszítések megerősítésében;

12. felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa a rák elleni küzdelemre irányuló európai terv és a betegségekkel kapcsolatos jövőbeli európai intézkedések – többek között a szív- és érrendszeri betegségek, például a „szívvédelmi terv” és a ritka betegségekre vonatkozó terv – közötti szoros összhangot és kiegészítő jelleget;

13. hangsúlyozza, hogy a rák megelőzésére vonatkozó célok elérése, többek között az olyan kockázati tényezőknek, mint a dohánytermékek, a káros alkoholfogyasztás, a környezetszennyezés,

---

5 A határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló, 2011. március 9-i 2011/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 88., 2011.4.4., 45. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/24/oj).

6 A Tanács ajánlása (2024. június 21.) a védőoltással megelőzhető rákos megbetegedésekről (HL C, C/2024/4259, 2024.6.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4259/oj).

a légszennyezés, valamint a káros anyagoknak, például a rákkeltő, mutagén és reprodukciót károsító anyagoknak, többek között a PFA-anyagoknak és az endokrin károsító anyagoknak való kitettség csökkentésére irányuló intézkedések, valamint az „Egy az egészség” koncepció és az exposzómára vonatkozó menetrend előmozdítása kiegészíti az egyéb nem fertőző betegségek megelőzésére irányuló erőfeszítéseket;

14. hangsúlyozza az egészséggel kapcsolatos, különösen a rákmegelőzésre, a szűrésre, az oltásra és a kezelésre vonatkozó dezinformáció és félretájékoztatás elleni küzdelem fontosságát; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a tényeken alapuló nyilvános kommunikációt, támogassák az egészségműveltséget, és mozdítsák elő az egészségügyi szakemberekkel, kutatókkal, betegszervezetekkel és digitális platformokkal való együttműködést annak biztosítása érdekében, hogy a polgárok megbízható és tudományosan megalapozott információkhoz férjenek hozzá, a véleménynyilvánítás szabadságának teljes körű tiszteletben tartása mellett;

15. felhívja a Bizottságot, hogy fokozza Unió-szerte a ráktúlélők pénzügyi megkülönböztetéssel szembeni védelmére irányuló erőfeszítéseit, többek között a személyes adatok tárolásának megszüntetéséhez való jog hatékony előmozdítása révén, és sürgeti a tagállamokat, hogy fogadjanak el kötelező erejű jogszabályokat e jog nemzeti szintű rögzítése érdekében; ragaszkodik ahhoz, hogy a Bizottság a fogyasztói hitelekről szóló 2023. évi irányelvre[7] építve folytassa a ráktúlélők személyes adatok tárolása megszüntetéséhez való jogának megerősítését; szorgalmazza olyan harmonizált keret kialakítását, amely garantálja a ráktúlélők számára a pénzügyi szolgáltatásokhoz, többek között a lakáscélú jelzáloghitelekhez, hitelekhez és biztosításokhoz való hozzáférést; ragaszkodik ahhoz, hogy a pénzügyi vállalkozásoknak szóló, előkészületben lévő 2026. évi iránymutatást gyorsan kövessék jogalkotási intézkedések a fennmaradó hiányosságok megszüntetése érdekében, biztosítva, hogy a ráktúlélők ne szembesüljenek hátrányos megkülönböztetéssel kórtörténetük miatt;

16. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint az érintett nemzetközi szervezeteknek és az érdekelt feleknek.

---

[7] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2225 irányelve (2023. október 18.) a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 2008/48/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2023/2225, 2023.10.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj.)